

κενοδοξία. Ίκανα ἐλάλησαμεν, καὶ ἀνάγκη νὰ παύσωμεν.
Τὸ καθήκον μας ἐξεπληρώσαμεν ἀναπαύσαντες τὴν συνεί-
δησίν μας.

ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ἐπ' ἐσχάτων, ἐν ὧρα ἀκαταλλήλῳ, ὁ Βασιλεὺς ἀπεφά-
σισε τὴν εἰς Πελοπόννησον περιοδείαν του. Ὅταν ἡ Α. Μ.
ἔλαβε τὸ μέτρον αὐτὸ, ὁ καιρὸς ἦτο κάλλιστος προοιμια-
θεὶς ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν καὶ ὁ Βασιλεὺς, ἀγνοῶν τὰς
μεταβολὰς τοῦ κλίματος, δικαίως ἐν ὧρᾳ τοιαύτῃ προέθετο
νὰ περιοδεύσῃ, διασκεδάζων μάλιστα τὰς πικρίας, ἃς ἐπὶ τῶν
τελευταίων συμβάντων τῆς ἐλληνοτουρκικῆς ἐριδος ἠναγ-
χάσθη νὰ υποστήτῃ· κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀναχωρήσεως τῆς
Α. Μ. ἐξ Ἀθηνῶν, ὁ καιρὸς ἦτο λίαν εὐάρεστος, κοπάσαν-
τος τοῦ χειμῶνος, δριμυτάτου ἐπελθόντος προλαβόντως διὰ
τὸ ψυχρὸς καὶ τὰς βροχάς· ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα ταῦτα ὑπῆρχον
διδόμενα, δι' ὧν ἡδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὁ χειμὼν δὲν
εἶχε κοπάσει, ὥστε νέα χιῶν καὶ νέαι βροχαὶ ἔμελλον νὰ
διαδεχθῶσι τὰς πρώτας κατὰ τὸν Φεβρουάριον καὶ Μάρτιον.
τοῦτο συνεχῶς συμβαίνει ἐν Ἑλλάδι, πολλῶ δὲ μᾶλλον ἢ
τον ἐπόμενον νὰ συμβῇ ἐφέτος ἔνεκα τῆς βραχυχρόνου δι-
αρκείας τοῦ χειμῶνος κατὰ τοὺς παρελθόντας μῆνας. Ταύ-
την τὴν ἀλήθειαν ὤφειλον νὰ γνωρίζωσιν οἱ ὑπουργοὶ καὶ
νὰ υποβάλλωσι τῷ Βασιλεῖ, περὶ πολλοῦ ποιούμενοι τὴν
ὕγιάν τοῦ Μονάρχου. Ἀλλ' οὗτοι φαίνεται ἡμέλησαν νὰ
φέρωσι τὰς δεούσας πρκατηρήσεις, καὶ ἐν τῇ οὐσιώδει ταύ-
τῃ ἐλλείψει ἐπραγματοποιήθη ἡ Βασιλικὴ περιοδεία, συνο-
δευθεῖσα ὑπὸ σκληρῶν ἀτμοσφαιρικῶν στοιχείων, εἰς τρόπον
ὥστε, οὐ μόνον εὐχαρίστησιν δὲν παρήξεν εἰς τὴν Μεγαλειό-
τητά του, ἀλλὰ καὶ μετameλείαν οὐ μικράν προὔξεν. Ἡμεῖς
εἰς τοῦτο εἰμεθα πολὺ πεπεισμένοι, εἰ καὶ ὁ Βασι-
λεὺς ἤθελε διίσχυρισθῇ τὰ ἐναντία ὑπὸ πολλῆς καλωσύνης
ὁρμώμενος. Αὐτούμεθα ἔθεν πῶς οἱ κύριοι ὑπουργοὶ ἐφάνη-
σαν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἴσοσῶτον ἀπρονοήτοι.
Ἐλθόμεν ἤδη εἰς τὴν ἐκθεσὶν τινῶν φινομένων, ἐφ' ὧν
βεβαίως ὁ Βασιλεὺς ἐπέστητε τὴν προσοχὴν του κατὰ τὴν

περιοδείαν του ἀφ' ὅπου διέβη. Ἐπὶ τινων λόφων καὶ ὄρο-
 πεδίων εἶδεν ἡ Μεγαλειότης του ἐσπαρμένον ἱκανὸν ἔδαφος
 πρωίμων καρπῶν, ἐσκαμμένα δὲ κτήματα ἱκανὰ ἄλλου καὶ
 τὰς Πάτρας, τοῦτο εἶναι ἀληθέστατον. Ἀμφιβάλλομεν ὁ-
 μως, ἐὰν εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῆς Μεγαλειότητός του ἐδόθη
 ἡ προσήκουσα ἀπάντησις. Καὶ ἵνα μὴ ὁ Βασιλεὺς πιστεύσῃ
 εἰς ἐσφαλμένας παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐπιγό-
 μεθα νὰ ἐπιρρίψωμεν ὀλίγας λέξεις ἐπὶ τοῦ μικροῦ τούτου
 πονήματός μας.

Αἱ σποραὶ, ὅσας ἡ Μεγαλειότης του εἶδεν ὡς ἀνωτέρω,
 εἰσὶ μὲν σχεδὸν ὅλαι οἵτου, ἀλλὰ τὸ ἔδαφος ὅπου ἔπασεν ὁ
 σίτος αὐτὸς εἶναι σκληρὸν καὶ τόσον κακῶς καλλιεργημέ-
 νον, ὥστε εἰς πᾶσαν ἀτμοσφαιρικὴν ξηρασίαν τῆς ἀνοιξίως
 εἶναι ὑποκείμενος εἰς καταστροφὴν ὑπὸ τῆς ἐπιρροίας ταῦ
 καύσωνος. ἄλλως τε, ἐὰν ἡ ἀνοιξίς ἐπέλθῃ μὲ βροχὰς, τὰ
 παράσιτα χόρχα πνίγουσι τὸν σίτον σχεδὸν καὶ καθιστῶσι
 αὐτὸν ἀχρεϊέστατον. Τοῦτο συμβαίνει, διότι τὰ ἐλεεινὰ τῶν
 γεωργῶν μας ἄροτρον μόνον τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ἀγρῶν
 σχίζει.

Καθόσον ἀφορᾷ τὸ ἐσκαμμένον ἔδαφος, τοῦτο περιλαμβά-
 νει ἄμπελο - σταφιδῶνας καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ταῦτα τὰ κτήματα
 καθὼς καὶ τὰ γεννήματα, τὴν ἐλαχίστην ὑπόχονται εἰς
 τινὰς ὠφέλειαν, εἰς δὲ τοὺς περισσοτέρους ζημίαν οὐ μι-
 κράν. Περὶ τοῦ σίτου εἶπομεν τὰ εἰκότα· ὀφείλοντες δὲ νὰ
 εἴπωμεν καὶ περὶ τοῦ σταφιδοκαρποῦ, ἐπόμενοι εἰς προη-
 γουμένας παρατηρήσεις ἄλλου, ὅπου ἀκριβὲς ἔπρεπε νὰ δο-
 θῇ προσοχή, ἐπαναλαμβάνομεν νὰ παρατηρήσωμεν καὶ ἐν-
 ταῦθα ὅτι τόσον τὸ εἰσόδημα τοῦ προϊόντος τῆς σταφίδος
 ὅσον καὶ τὸ τοῦ οἴνου δὲν ἀνταμείβει τοὺς κόπους καὶ τὰς
 δαπάνας τῶν παραγωγῶν, διὰ τὴν ὑποτίμησιν ἣν φέρει ἡ
 πληθὺς τῶν προϊόντων αὐτῶν. Ἡ γὰρ αὕτη τῶν κτημάτων
 ἔπρεπε νὰ χρησιμεύσῃ καὶ εἰς διάφορα ἄλλα προϊόντα καὶ
 εἰς τεχνητὰ λειβάδια, διὰ τὴν ἐνδιαίτησιν ζῶων μικρῶν τε
 καὶ μεγάλων τοσοῦτον ὠφελίμων διὰ τὰ προϊόντα αὐτῶν
 καὶ τὴν κόπρον τῶν ἰδίων· τῶν δὲ ἄμπελοσταφιδῶνων πε-
 ριοριζομένων εἰς μικροτέρας ἐκτάσεις. Ἐὰν τοιοιουτοτρόπως
 ἐκανονίζετο ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος, ἀμφιβολία δὲν εἶναι, ὅτι

αὕτη ὡς ἐπίγειος παράδεισος κατ' οὐσίαν ἤθελε παρίσταται εἰς τὰ ὄμματα τοῦ διαβάτου.

Ἡ Μεγαλειότης του, ἀμφιβολία δὲν εἶναι ὅτι ἐξήτασε καὶ τὸ περὶ ἠθικῆς καὶ ἐν γένει ὑλικῆς καταστάσεως τῶν κατοίκων τῶν μερῶν, ὅσα ἐπεσκέφθη· περὶ δὲ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου συνεπῶς ἔλαβε τὰς δεούσας πληροφορίας ὑπὸ ἀρμόδιων προσώπων ἀλλοῦ καὶ ἐν Πάτραις, ἐὰν ἐκτὸς τῶν κολάκων καὶ ἀπατεώνων, ἐνεφανίσθησαν, ἀρμόδια πρόσωπα ἐνώπιον τῆς Μεγαλειότητός του.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ πόρισμα τῶν σκέψεων τούτου ἢ ἐκείνου δύναται νὰ ᾔηται ἄλλοιον, ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν σκέψιν ἐκάστου εὐχαρίστως ἀκούει, ἵνα φέρῃ τὸ συμπέρασμα του καὶ παρατηρήσῃ τοῖς ὑπουργοῖς τὴν ἀνάγκην ἐφαρμογῆς καταλήλων μέτρων συντελεστικῶν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς θεραπείας τοῦ δεινοτέρου πάθους τῆς νοσοῦσης κοινωνίας· τούτου ἕνεκα, σκοπῶμεν καὶ ἡμεῖς φέρομεν τὰς παρατηρήσεις μας ἐπὶ τοιοῦτου ἀντικειμένου, πολλὴν τὴν ἀξίαν φέροντος.

Ἡ σημερινὴ Ἑλληνικὴ κοινωνία μὴ διδαχθεῖσα ἐκ τῶν ἀπαλῶν της χρόνων, τοὔτέστιν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς βασιλείας, ὡς ἀλλοῦ ἐρρέθη, τὰ ἀληθῆ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου διὰ πάσης ἐργασίας ὠφελίμου, ἥς τὸ στρήτριγμα ὠφείλεν ἢ κυβέρνησις νὰ δογματίσῃ, ὠθοῦσα τὸ πνεῦμα τῶν πολιτῶν εἰς πᾶσαν νέαν ἀνακάλυψιν τεχνῶν καὶ βιομηχανίας, καὶ ἡ ἰδίᾳ αὕτη προνοοῦσα περὶ εἰσαγωγῆς ἐν τῷ τόπῳ παντὸς ἐργαλείου εἴτε γεωπονικοῦ καὶ ἄλλου ἐτέρου ἔργου, ἀποστέλλουσα δὲ εἰς τὴν ἑσπερίαν Εὐρώπην καὶ νέους ἐκ τῶν εὐφροστέρων πρὸς ἐκμάθησιν πάσης οἰαςδήποτε τέχνης καὶ βιομηχανίας, Ἡ κοινωνία αὕτη, ἀντὶ τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν μαθημάτων διδαχθεῖσα τὴν ἀργίαν ὑπέπεσεν εἰς ἐλατιώματα ἀφόρητα, ὠθοῦντα ταύτην καὶ εἰς κακουργήματα καὶ παντὸς ἄλλου εἶδους ἐγκλήματα. Ἐν Καλαβρύτοις ἰδίῳ ὡσὶ καὶ ὀφθαλμοῖς ἤκουσεν ὁ Βασιλεὺς καὶ εἶδε πολλὰ καὶ διάφορα ἀσχημίζοντα τὴν κοινωνίαν ἐκείνην εἰς ἄκρον· τίς ἡ αἰτία τῆς καταπτώσεως τῆς ἠθικῆς μορφώσεως τῆς κοινωνίας ἐκείνης; ἡ κακὴ καὶ ὀλεθρὴ βεβαίως ὁδηγία καὶ διδασκαλία τῶν κομματαρχῶν αὐτῆς.

Ἐκτὸς τῶν Καλαβρύτων, καὶ ὅπου ἄλλοι ὑπῆγεν ὁ Βα-

σιλεύς, ἀνεκάλυψεν ἀσχημίας καὶ ἐλλείψεις οὐκ ὀλίγας· Ἐνταῦθα, ἂν κἀπως αἱ ἀσχημαίαι εἰσὶ περικοσμημέναι μὲ τὸν μανδῦαν τοῦ ψευδοπολιτισμοῦ τῆς Δύσεως, πιστεύομεν δὲν ἐλάνθασαν τὴν ὀξυδέρκειαν τῆς Μεγαλειότητός του· δὲν ὁμιλοῦμεν περὶ εὐπρεπείας καὶ καθαριότητος τῆς πόλεως, ἀντικείμενα διακρινόμενα ὑπὸ τινος δῆποτε ἐκ πρώτης ὄψεως (ε), ἀλλ' ἀποβλέπομεν εἰς ἄλλα σπουδαιότερα τὴν κοινωνικὴν μας κατάστασιν ἀφορῶντα, τὰ ὅποια τείνουν εἰς μίαν βεβαίαν ἀποσύμβασιν λογικῶν ὄντων. Τὸ στενὸν τοῦ τόπου ἐνταῦθα δὲν μᾶς συγχωρεῖ νὰ ἔλθωμεν εἰς τὰ καθέκαστα, ἀναφέροντες μίαν πρὸς μίαν τὰς διαπραττομένας ἐν τῇ ἐμπορικῇ πόλει τῶν Πατρῶν κακουργίας καὶ αἰσχροῦς κακοπραγίας. Ὁ λαὸς ἐξώκειλεν, ἐξῆλθε τῶν ἠθικῶν ὁρίων, τοῦ κοθήκοντός του· δὲν ὀφείλουν οἱ προεστῶτες αὐτοῦ νὰ τὸν ὀδηγήσωσιν εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν; ἀλλ' ὄχι, τοῦναντίον συμβαίνει, διότι τὰς παρεκτροπὰς καὶ κακουργήματά του προστατεύουσιν ἄνθρωποι ἐπαγγελλόμενοι τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν ἠθικὴν, καὶ τοὺς ἐγκληματίας τολμῶσι νὰ συνιστῶσι τοῖς διαχειριζομένοις τὴν δικαιοσύνην, καὶ οἱ διαχειρισταὶ οὗτοι ἀγνοοῦμεν πῶς ἀπαντῶσι καὶ πῶς φέρονται πρὸς τοὺς ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης παρουσιαζομένους.

Ἐὰν ᾗτο δυνατόν ἡ Μεγαλειότης του νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὴν Σπάρτην τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα τοῦ Κουμουνδούρου, ἐὰν λέγωμεν καὶ τὰς ἐπαρχίας ἐκεῖνας ἐπεσκέπτετο ὁ Βασιλεὺς, ἀναντιρρήτως πολλὰ καὶ μεγάλα κακὰ ἤθελεν ἀνακαλύψει αὐτόθι κοσμοῦντα τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ Κουμουνδούρου καὶ λοιπῶν κομματαρχῶν τῶν μερῶν ἐκείνων.

(ε) Εἰς τὰς οὐσιώδεις ἐλλείψεις ταύτας δὲν ἐνοχοποιεῖται ὁ νῦν Δήμαρχος Κύριος Καλαμογάρτης, πράττων ἄλλως τε τὸ καθήκον του μ' ὅλην τὴν ἀντενέργειαν ἐνὸς κακοσυνθεμένου δημοτικοῦ συμβουλίου. Καὶ ἡ ἀθλιότης τῶν κτημάτων τοῦ πεδίου τῆς πόλεως Πατρῶν δύναται δικαίως ν' ἀποδοθῇ εἰς τοὺς κυρίους συμβούλους προστατεύοντας τοὺς τε παρεκτρεπομένους ἀγροφύλακας καὶ τοὺς ποιμένας. Τὸ περιτπούδαστον ἀντικείμενον τῆς ἀγρονομίας, εἶναι ἀληθές· ὅτι κατέστη σάβανταλον μέγα.

Καθὼς σήμερον κατέστη ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία, πτωχὴ καὶ ἐξηχρειωμένη, ἀπαιτεῖται πρὸς θεραπείαν φάρμακον ἡρωϊκόν, ὅπερ συνίσταται εἰς τὴν ἐκμηδένισιν τῶν μέχρι τοῦ δε κακῶν ὁδηγῶν του, τὴν ἐλάφρυνσιν τῶν φόρων καὶ τὴν προστασίαν καὶ ἐφεύρεσιν πάσης παραγωγικῆς ἐργασίας· τὰ μέτρα ταῦτα δέον νὰ λάβῃ ὁ Βασιλεὺς, ὅστις εὐκόλως δύναται νὰ δημιουργήσῃ τὰ κατάλληλα νέα πρόσωπα πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν σωτηρίων μέτρων, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐξηγήθημεν καθ' ἕν ἕκαστον.

Τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκμηδένισως τῶν ἐπικινδύνων [ἀρχηγῶν ἀναγνωρίσας καὶ ὁ Ὅθων, ἠθέλησε νὰ δημιουργήσῃ νέα πρόσωπα, ἀλλὰ δὲν ἐμελέτησεν ἀκριβῶς τὴν ἀνάγκην ταύτην, περιπλεχθεὶς εἰς τὴν πλεκτάνην τοῦ ῥαδιοῦργου Κωλέτου· ἡ ἐπιπόλεος αὕτη σκέψις τοῦ Ὅθωνος ἐγέννησε τὸ ἄλλο ἄτοπον, εἰς τὸ νὰ ἔλθωσιν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς ἄνθρωποι τῆς ἐσχάτης σχεδὸν τάξεως, ἀλλ' ἀνήκοντες εἰς τὴν Γαλλικὴν φατρίαν καὶ τὸ σφάλμα τοῦτο, οὐ μόνον εἰς τὴν ἐξαχρείωσιν τῆς κοινωνίας ἔτεινεν, ἀλλ' ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀγγλικὴν φατρίαν ν' ἀναστατώσῃ αὕτη τὸ πᾶν, νὰ γεννήσῃ στάσεις, ληστείας καὶ τόσα κακὰ διαπραττόμενα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πρωτεύουσῃ τῶν Ἀθηνῶν, ὥστε πολλοὶ εἰχον ἀποφασίσει ν' ἀποδημήσωσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ μετὰ τὴν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ὁδὸς οὐδεμίαν παρήγε τοῖς διαβάταις ἀσφάλειαν ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας τοῦ Κωλέτου. Ἐν τὸς δὲ τῶν Ἀθηνῶν ἐρραπίζοντο νοήμονες πολῖται μὴ ἀνήκοντες εἰς τὴν φατρίαν τοῦ Κωλέτου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κωλέτου ὁ Ὅθων ὑπέπεσεν εἰς ἄλλο ἄτοπον ν' ἀποβλέψῃ εἰς τὴν αὐστριακὴν πολιτικὴν, καὶ νὰ φέρῃ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς αὐστριακὸφρονας. Ἐδῶ ἔπαθεν ὁ Μονάρχης ἐκεῖνος τὸ τελευταῖον ἀνεπανόρθωτον πάθημα. Ἀλλὰ τὰ νέα δημιουργήματα σήμερον ἀνάγκη νὰ μὴ ἔχωσι σχέσιν οὐδεμίαν, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη με τοὺς ἐπικρατήσαντας κομματάρχας μέχρι τοῦδε τῶν φατριῶν τῆς Δύσεως.

Τὸ μόνον δὲ μέσον τῆς σιγῆς καὶ ἀπραξίας τῶν ἑσσημεριῶν ῥαδιοῦργων καὶ ἐχθρῶν πάσης ἐθνικῆς προόδου εἶναι ἡ ἰσοβιότης τῶν ὑπαλλήλων, ἀφοῦ δι' αὐτοὺς προσδιορισθῶσι προσόντα ἱκανὰ, καὶ ἀπλοποιηθῇ ἡ ὑπηρεσία, ἔργα τὰ ὅποια

δὲν πρέπει πλέον ν' ἀναβάλλωνται. Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου τούτου δὲν θὰ δύνωνται τοῦ λοιποῦ οἱ ὀλετῆρες νὰ δελεάζωσι τοὺς χρεῖαν ἔχοντας καὶ ἀπλοὺς πολίτας, ἵνα τοῖς δίδωσι ψήφους εἰς τὰς βουλευτικὰς ἢ δημοτικὰς ἐκλογάς, ὅπως καταπομπεύωσι τὴν δύστηνον Πατρίδα, τὴν δὲ βασιλείαν καταζαλίζωσι καὶ πολλάκις εἰς μεγάλους περισπασμοὺς φέρωσιν. Ἄλλως τε, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔσεται λίαν εὐκυβέρνητος δι' ἐνὸς πατρικοῦ συστήματος. Εὐκόλως δὲ μεταβάλλεται ἐκ τῆς σημερινῆς ὀλεθρίας θέσεώς του, ἀρκεῖ κατάλληλοι ἄνδρες νὰ ἔλθωσιν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν πραγμάτων. Δέον τοὺς τοιοῦτους νὰ ζητήσῃ καὶ εὐρίσκει εἵμεθα βέλαιοι ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος.

— Ὁ Σπυρ - Μήλιος μὲ τὸ πένα, ἀγαπῶν λίαν τοὺς πετεινοὺς Παδοβάνους, καὶ θέλων ὥς ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν νὰ μετασχηματίσῃ τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ στρατοῦ εἰς τοιοῦτους πετεινοὺς, ἐπέθεσε ταῖς κεφαλαῖς αὐτῶν πτερὰ καὶ μπεκοὺς. ἐμελέτησε δὲ νὰ τοῖς κρεμάσῃ καὶ κουδούνια, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε, διότι ἄλλος πατριώτης στιβαρώτερος τὸν λέγει, «οὐγε ἀπ' αὐτοῦ νὰ κάτσω ἐγὼ» ἀνάξις τὸν παρατηρεῖ, ἠθέλησεν νὰ καταναλώσῃ τόσα χωρὶς κανένα λογαριασμόν· οὕτως λοιπὸν ὁ Σοῦτσος ἐκάθισεν εἰς τὴν ἔδραν τοῦ χειμαριώτου, ἀπελθόντος τούτου εἰς τὸ ἐν Χαλκίδι κτῆμά του, ὅπερ δὲν δύνανται οἱ ἐχθροὶ του νὰ ἐννοήσωσι πῶς ἀπέκτισεν, ἀφοῦ καμμίαν τέχνην δὲν γνωρίζῃ, τὸν ἔμπορον ἢ τὸν βιομήχανον ποτὲ δὲν ἐπαγγέλλῃ διὰ νὰ κερδίῃ χρήματα, πῶς διάβολο κατῴρῃσεν λέγουσιν αἱ καὶ γλῶσσαι νὰ ἀνεγείρῃ ἐν Ἀθήναις οἰκίαν καὶ ν' ἀποκτήσῃ ἐκτεταμένον κτῆμα εἰς τὴν Χαλκίδα, εἶναι τῷ ὄντι ἀπορίας ἄξιον. Ἄ κακοὶ ἄνθρωποι δὲν γνωρίζετε ὅτι ὑπάρχει καὶ τύχη καὶ θησαυροὶ χυμένοι ἐδῶ κ' ἐκεῖ, καὶ ἓνας τυχερὸς ἄνθρωπος εἰσπορεῖ νὰ πλουτήσῃ ὥς ἐκ θαύματος, καὶ ὁ Μήλιος παράξενον δὲν εἶναι νὰ ἤνυρε θησαυρόν· ἐπὶ τῆς ἐπὶ Ὁθωνος μάλιστα ὑπουργίας του δὲν ἐνθυμεῖσθε ἐπιλήσμονες τὸ συμβᾶν τῆς εὐρέσεως ἐνὸς θησαυροῦ ἐν τῇ αὐλῇ ἢ ἐν τινὶ κατωγαλίῳ τῆς οἰκίας τοῦ Μήλιου; τὴν δὲ ἀποστολὴν του εἰς Ἡπειρον κατὰ τὰ Ἡπειρωτικὰ καὶ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον ἐλησμονήσατε, ὅτε εἶπεν αὐτάβι καθ' ὁδὸν τόσον

Τούρκους, οὓς καὶ ἐλαφυραγώγησε τὸ παληκάρι τοῦτο; Αὐτὰ εἶναι τὰ αἷτια τῆς σημερινῆς θέσεως τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ. Καὶ καθόσον ἀφορᾷ τὰς Ἀθήνας, μόνον ὁ Μήλιος κακαὶ γλῶσσαι ἤυρεν αὐτόθι θησαυρὸν, καὶ δὲν ἡῦρον καὶ ἄλλοι τινὲς τοιοῦτον; ἀλλ' ὁ θησαυρὸς τοῦ Λαυρίου δὲν κατέστησε τοσοῦτους πλουσίους; Μὴ φθονῇτε λοιπὸν τοὺς ἀνθρώπους πλουτοῦντας ἐκ τύχης ἀλλὰ ἑαυτοὺς νὰ οἰκτείρητε, διότι δὲν ἔχετε εὐνοϊκὴν τὴν τύχην.

—Ὁ Κουμουνδοῦρος ἔκαμε γεφύρι τὸν Ζαῖμην, διὰ νὰ διέλθῃ ἀσφαλῶς καὶ ταχέως τὴν διόρυγα, ἣν ἀκινδύνως ἄλλως δὲν ἠδύνατο νὰ διέλθῃ· ἀλλὰ τὰ πλευρὰ τοιαύτης γεφύρας δὲν φαίνονται τόσο στερεὰ, καὶ ... ἄς ἴδωμεν μ' ὅλα ταῦτα.

—Κουμουνδουριστῆς τις, ἐννοεῖται ὑπάλληλος ἢ ὑπαλληλοθήρας ἔλεγε πρὸς ἄλλον Βουλγαριστὴν, τὴν ἔπαθεν ὁ Βούλγαρης διὰ πάντα, καὶ πρόσωπον Αὐλῆς δὲν θὰ ἴδῃ πλέον, διότι δὲν εἴξευρε νὰ παίξῃ τὸ λουρί καθὼς ὁ Κουμουνδοῦρος, κολακεύων τὸν ἕνα, γελῶν τὸν ἄλλον, καὶ ὅλους ἐνίοτε ὠφελῶν κατὰ τι. Ἰδοὺ ἔπαυσεν ὁ Κουμουνδοῦρος καὶ ἔχει τὸν κόσμον ὅλον φίλον· ἔχει τοσοῦτους φίλους ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ὅσους περιλαμβάνει ὁ χορὸς τῶν ὑπαλλήλων, ὑπαλληλοθήρων, καὶ ὁ ὁμιλος τῶν κουτῶν ἐκείνων, ὅσους ἀπατοῦν οἱ πανοῦργοι ὑπαλληλοθήραι. Τί λέγεις ἀπαντᾷ ὁ Βουλγαριστῆς, ἀγνοεῖς ὅτι ὁ Βούλγαρης εἶναι φιλελεύθερος καὶ γνωρίζει τὴν τέχνην νὰ συνεννοηταί μετὰ τινων δυνάμεων καὶ ν' ἀνατρέπῃ θρόνον; ἂν ἀπατᾷ καὶ οὗτος καὶ φενακίζει τὴν κοινὴν γνώμην δὲν πειράζει, ἀρκεῖ ὅτι τὸν σκοπὸν τοῦ ἐκπληροῦ ἐξαίρετα. Ὁ Βούλγαρης μάλιστα, διὰ νὰ ἐκτιμᾶται κάλλιον ἄλλου πολιτικοῦ δὲν μακρολογεῖ. Τρίτος παρατηρεῖ καὶ εἰς τοὺς δύο, τὸν τε Κουμουνδουριστὴν καὶ τὸν Βουλγαριστὴν, μούντσας καὶ γάνας νὰ ἔχωσιν οἱ πάτρωνές σας, οἵτινες κατέστησαν τὸ ἔθνος ἐξουθένημα τοῦ κόσμου. Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς ἤδη δὲν λάβῃ πρόνοιαν νὰ πέμψῃ εἰς κόρακας τοιοῦτος πολιτικούς, ἀφοῦ ὁ λαὸς δὲν δύναται νὰ πράξῃ ὅ,τι τὸ καθήκον του ὑπαγορεύῃ, ἀλλοίμονον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ναί, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν ὅτι εἰς τοιοῦτους λυμεῶνας ὁ Βασιλεὺς δὲν θὰ ἐμπιστευθῇ τοῦ λοιποῦ τὴν κυβέρνησιν τοῦ ἔθνους.

— Ο Μανουσάκης, λησμονήσας τὰς ἰδικὰς τοῦ παρεκ-
τροπὰς, εἰς ἃς διὰ τῆς « Παλιγγενεσίας » τοῦ συνήθως
ὑπέκυπτε πρὸ ὀλίγου (μᾶς ἐννοεῖ ὁ ἀναγνώστης) ὑβρίζων
καπηλικῶς πάντα μὴ ὁμοφρονοῦντα μετὰ τῆς πεφιλημένης
αὐτῷ Κουμουνδουρικῆς φατρίας, ἐπελήφθη ἤδη πικρῶν
παρατηρήσεων κατ' ἄλλων παρεκτρεπομένων, καὶ ζητεῖ τὴν
ἐφαρμογὴν αὐστηρῶν μέτρων κατὰ τῶν ὑβριστῶν. Ἀλλ' ὦ
βέλτιστε Μανουσάκη, ἀφοῦ πρῶτος σὺ τὸν κανόνα τῆς
κοσμιότητος δὲν ἐτήρησας, πῶς ὁ ἴδιος ἤδη ἀπαιτῆς παρ'
ἄλλων τὸ εὖ φέρεσθαι, ἐνδυθεὶς τὸν σεμνοπρεπῆ μανδύαν;
ἄλλως τε, οὔτε πρὸς σὲ οὐδὲ πρὸς ἄλλους δύναται νὰ χρη-
σιμεύσῃ ὁ περιορισμὸς ἢ τὸ φίμωτρον τῆς γλώσσης. Τὸ εὖ
φέρεσθαι εἰς μόνους τοὺς καλῶς ἀνατεθραμμένους καὶ ἀφι-
λοκερδεῖς πατριώτας ἀνήκει, ἀλλὰ τούτους δὲν ἐμποδίζει τὸ
πρὸς τὴν φιλτάτην πατρίδα καθῆκον νὰ ἐπιτίθωνται κατὰ
τῶν προδοτῶν μεθ' ὅλης τῆς ἰσχύος καὶ τῆς τέχνης τοῦ λό-
γου. Ἡμεῖς οὐδέποτε θέλομεν συμβουλευσεῖ σεμνοπρεπὲς
ῦφος κατὰ τῶν ὀλετήρων τοῦ ἔθνους.

— Νέα τις ἄθροισις βουλευτῶν δὲν τιστεύομεν νὰ φέρῃ
Ἀριστείδους χαρακτῆρας, διαλυομένης τῆς παρούσης Βου-
λῆς· μᾶλλον εἴμεθα ὑπερβέβαιοι ὅτι χείρονας τῶν ἤδη ὑ-
παρχόντων θὰ κουβαλήσῃ ἀνθρώπους εἰς τὸ βουλευτήριον ἢ
νέα ψηφοφορία. Καὶ ὅταν τοῦτο ᾔναι βέβαιοι διατὶ ἢ σπου-
δὴ τῆς διαλύσεως τῆς ἐνεστώσης βουλῆς; διατὶ ἢ ἀνισυ-
χία τῶν πολιτῶν, διατὶ ὁ νέος δελεασμὸς τῶν χαρακτῆρων,
οὔτινος θὰ κάμωσι χρήσιν οἱ νέοι ὑποψήφιοι, καὶ διατὶ ἢ
δαπάνη τοῦ πτωχοῦ ταμείου; Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ὁ Ζαΐ-
μης μεταμεληθήσεται πικρῶς μετὰ τὴν συγκρότησιν τῆς
νέας βουλῆς.

— "Οστις δυνήθῃ νὰ περιορίσῃ τὰς δαπάνας τοῦ δημο-
σίου εἰς ποσὸν ἀνάλογον τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ μικροῦ
πληθυσμοῦ τοῦ ἔθνους διὰ τῆς ἀπλοποιήσεως, τῆς βελτιώ-
σεως καὶ τῆς συγχωνεύσεως τῆς ὑπηρεσίας, ἐκεῖνος ἔσται ὁ
καλὸς πατριώτης καὶ ὁ ἄριστος πολίτης, ἐκεῖνος δύναται
νὰ ἐπικληθῇ ἐπιτήδειος ὑπουργὸς τοῦ ἔθνους τοῦ· πᾶς ἄλλος
τ' ἀναντία τούτων φρονῶν ἐστὶν ἄνθρωπος ἀγοραῖος, κοινὸς
τοῦ λοιποῦ, ἄντε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑψηλὸν πῖλον, ἢ ἐπὶ τῆς

ῥάχιός του βελάδαν φέρη. Ταῦτα, τῆς ἀγυρτείας τῶν Φράγκων εἶναι κατασκευάσματα.

Ὁμιλοῦμεν περισκεμένως ἐπὶ τοῦ προκειμένου περὶ τῆς οἰκονομίας, ἀκριβῶς μελετήσαντες τὸ ἀντικείμενον αὐτὸ, καὶ δυνατὴν εὐρόντες μεγάλην τινὰ ἐλάττωσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν δημοσίων δαπανῶν.

— Οἱ φίλοι τῶν φορολογικῶν μέτρων τοῦ Κουμουνδοῦρου, ἐν ἰδιαιτέrais συναναστροφαῖς, μελετῶντες πῶς νὰ δικαιολογῶσι τὸν πάτρωνά των, τοσοῦτον μεριμνῶντα ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως καὶ μακροημερεύσεως αὐτῶν, ἀποφαίνονται λέγοντες εἰς τὸ κοινὸν ὅτι, οἱ φόροι εἰσὶν ἐπωφελεῖς εἰς τὸν λαὸν διδασκόμενον νὰ ζῇ φιλοσοφικώτερον, μανθάνοντα τοὺς κανόνας τῆς ὀλιγαρχείας· μόνοι οἱ γοῖροι πρέπει νὰ τρέφονται δαφιλῶς λέγουσι· τὴν δὲ δαψίλειαν ταύτην συγχωρητέον νὰ ἔχωσι μόνοι οἱ μεριμνῶντες νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ τῆς ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας αὐτῶν, καὶ οὗτοι δέον νὰ ἐξαιρεθῶσιν ἐκ τοῦ κανόνος τοῦ ἀφορῶντος τοὺς χείρους. Τοιαύτην κρίσιν μόνοι οἱ θιασῶται τοῦ Κουμουνδοῦρου καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Βούλγαρη διατηρήσαντος ἀνέπαφα τὰ φορολογικὰ νομοσχέδια τοῦ προκατόχου του, δύνανται νὰ ἔχωσι.

— Πρὸ ἀμνημονεύτων γρόνων καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν κατακτητῶν Ρωμαίων, ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ κτισθῇ ὑδραγωγεῖον ἀπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Παναχαϊκοῦ ὄρους καὶ πρὸς τὴν θόρειον πλευρὰν ἐπὶ τῶν λόφων μέχρι τῆς πόλεως Πατρῶν. Ἡ πόλις αὕτη ἐκαυχᾶτο διὰ τὸ καθαρὸν καὶ διαυγὲς ὕδωρ αὐτῆς ἐντὸς τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ θέρους καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ αὐτῆς τῆς Τουρκοκρατίας.

Εἰς τὸ διάστημα τοῦ κατὰ τῶν Τούρκων ἡμετέρου ἀγῶνος, τὸ κτίριον αὐτὸ ὑπέστη πολλὰς κατοστροφάς· ἐδέησε διὰ τοῦτο, μετὰ τὴν ἀποκατάστασίν μας νὰ ἐπισκευασθῇ καὶ διορθωθῇ. Ἀφοῦ πρῶτον ἔλαβεν ἐπισκευὴν τινὰ μικράν, κατόπιν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ποτὲ Δημάρχου Ἰ. Μπουκαούρη ἔλαβεν οὐσιωδεστέραν ἐπισκευήν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐξωδεύθησαν δεκαεξὶ χιλιάδες δραχμαί· σημειωτέον ὅμως ὅτι αἱ τότε 16 ἰσοδυναμοῦσι μετὰ 32 χιλιάδας, σήμερον δραχμὰς ἑνεκα τῆς ὑπερτιμῆσεως τῶν ἡμερομισθίων καὶ τῆς διπλασίας δαπάνης πρὸς τὸ ὑλικόν.

Ἡ ἱερότης τοῦ κτιρίου αὐτοῦ οὐδέποτε ἄλλοτε προσεβλήθη ἢ μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν κατὰ τὸ 1843 καὶ ἐφεξῆς, ὅτε διάφοροι ἀλληλοδιαδόχως ἐδημάρχευσαν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κτηματῖαι τῶν παρακειμένων κτημάτων ἐπέβαλον χεῖρα βέβηλον ἀνοίξαντες εἰς διάφορα μέρη τὸ ὕδραγωγεῖον εἴτε πρὸς πόσον ὕδατος, εἴτε καὶ πρὸς ἄρδευσιν τῶν ἀγρῶν καὶ κτημάτων των. Τὴν ἱεροσυλίαν ταύτην ἐπειδὴ ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ δὲν ἐφρόντισε νὰ τιμωρήσῃ, αὕτη προέβη εἰς τὸ μὴ περαιτέρω, εἰς τρόπον ὥστε ἐχρειάσθη ἐπ' ἐσχάτων νὰ ἐξοδευθῇ ἱκανὴ ποσότης χρημάτων, πλέον ἴσως τῶν 25,000 δραχμῶν πρὸς καθαρισμὸν καὶ διόρθωσιν τοῦ τοσοῦτον ἐπωφελοῦς καὶ χρησίου αὐτοῦ κτιρίου. Πᾶς τις ἐνόμισεν ὅτι μετὰ τὴν ἐπισκευὴν ταύτην ἤθελε δοθῇ ἡ δέουσα ἐπιτηρησις, καὶ τὸ ὕδωρ τῆς πόλεως δὲν ἤθελε πάθῃ ἐκ νέου· ἀλλὰ μετὰ θλίψεως παρατηρήθη ὅτι τὸ ὕδραγωγεῖον ἔλαβε τὴν αὐτὴν τύχην, ὡς πρότερον, καὶ οὐ μόνον ἀναγκαζόμεθα νὰ πίνωμεν ἤδη ἀκάθαρτον καὶ θωλὸν ὕδωρ αἰτία τῶν πιπτουσῶν ἀκαθαρσιῶν παντὸς εἶδους, τῶν εἰσερουσῶν παντοδαπῶν ὑλῶν ἐν καιρῷ βροχῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ὕδατος θὰ ὑποστώμεν μὲ τὸ γέμισμα τοῦ ὕδραγωγείου διὰ τῶν ἀκαθαρσιῶν καὶ τοῦ χύματος.

Τούτου ἕνεκα, ὀφείλει ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ νὰ λάβῃ τὴν δέουσαν πρόνοιαν, οὐ μόνον περὶ τῆς ἀνακαλύψεως καὶ τιμωρίας τῶν ἱεροσυλῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς αὐστηρᾶς ἐπιτηρήσεως τοῦ κτιρίου αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπιδιορθώσεως συγχρόνως τῶν ἀνοιχθουσῶν ὀπῶν. Λυπηρὸν εἶναι, τοιαῦτα ἀτοπήματα ν' ἀναγκάζεται ὁ τύπος νὰ δημοσιεύῃ, ἐνῶ ἡ ἀρμοδίᾳ Ἀρχὴ ὀφείλε νὰ τιμωρῇ καὶ προλαμβάνῃ.

— Οἱ παραληπτὰ καὶ ἀποθηκάριοι τοῦ σταφιδοκαρποῦ, οἵτινες χορηγοῦσιν ὀλίγα χρήματα τοῖς κτηματῖαις καλ. λιεργείας χάριν, μὲ τόκον ὑπέρογκον, κλέπτουσι τοὺς αὐτοὺς σταφιδούχους ἀπὸ ὀκτὼ μέχρι 15 τοῖς ἑκατόν. Πολλὰκις παρεπονέθησάν τινες εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχὴν, ἀλλ' οὐδέποτε εἰσηκούσθησαν. Ὅταν αἱ Ἀρχαὶ κωφεύουσιν ἐπὶ τοιούτων σπουδαίων παραπόνων, τί πρέπει τις νὰ ὑποθέσῃ; ὅταν οἱ δημόσιοι ἢ δημοτικοὶ ὑπάλληλοι σιγῶσιν εἰς τοιαύτην φανεράν ἀρπαγὴν τῆς περιουσίας τῶν φορολογουμένων

ποσοῦτον ἀπεινώς, πρὸς τίνα σκοπὸν ἐνεργοῦσιν ὡς τοιοῦτοι λειτουργοί; Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου θέλουν ληφθῇ ἐφέτος σπουδαῖα μέτρα ἐκ μέρους τῶν ληστευομένων κτηματιῶν, ἐὰν ἡ ἀρμοδία ἀρχὴ δὲν λάβῃ ἐγκαίρως τὴν ἀνήκουσαν πρόνοιαν. Αἰσχος, καὶ αἰσχος μέγα, ἐν τῇ πόλει τῶν Πατρῶν νὰ διαπράττωνται τοιαῦτα κακουργήματα ὑπὸ τῶν νομιζομένων ἀνθρώπων τῆς τάξεως, ἀδιαφορούσης τῆς ἐξουσίας!

— Τὰ καταργηθέντα δώδεκα Ἐπαρχεῖα ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου Βούλγαρη, ἀνανεώθησαν σχεδὸν ἅπαντα ὑπὸ τοῦ σημερινοῦ ὑπουργείου Ζαῦμη, λόγῳ δῆθεν ὑπηρεσίας καὶ τῆς ἀνάγκης· οὐδεμία ἄλλη ἀνάγκη ὑπεγόρευσε τὴν ἀνανέωσιν τοιούτων γραφείων ἢ προσωπικῇ, ὅπως αἰκονομηθῶσι τινὰ πρόσωπα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν· ἄλλου λεχθήσονται τὰ εἰκότα καὶ περὶ τούτου, μὴ ὑπάρχοντος ἤδη χώρου.

— Οἱ πένητες δὲν τόλμῳσι σήμερον νὰ διεκδικήσωσι δικαστικῶς τὸ δίκαιόν των, ἐνώπιον πολιτικῶν δικαστηρίων, διότι ἀδυνατοῦσι νὰ πληρώσωσι τὸ χαρτόσημον εἰς πιστοποιητικὰ τῶν Δημάρχων κ' εἰς δικαστικὰ ἔγγραφα. Ὁ βουλόμενος λοιπὸν ν' ἀρπάξῃ τὴν σκούφιαν αὐτῶν, δύναται ἀκωλύτως νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς κακουργίας του· παραδείγματα δὲ τοιαῦτα καθεκάστην παρουσιάζονται σήμερον. Τὴν πρὸς τοὺς πένητας ταύτην ἱεροσυλίαν ἐπραξεν ὁ Κουμουνδοῦρος, ἡσπάσατο δὲ καὶ ὁ Βούλγαρης, λόγῳ ὅτι πένητες δὲν ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι, ἀλλ' ἐπαίται· οἱ τελευταῖοι δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ὑποθέσεις, καὶ ἂν τις τούτων ἔξῃ τινὰ ὑπόθεσιν, δύναται δι' ἐπαιτίας νὰ οἰκονομήσῃ τὴν δαπάνην εἰς τὸ χαρτόσημον!!

Ἄλλως τε, κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην, μόνοι οἱ ὑπουργοὶ καὶ ἡ χωρία τῶν ὑπαλλήλων ἅπασα εὐημερεῖ· πάντες σχεδὸν οἱ λοιποὶ μὲ μικρὰν ἐξαίρεσιν πένονται καὶ δυστυχοῦσιν. Ὅθεν οὐδεμία σχεδὸν κατὰχρησις ἐλάμβανε χώραν ἐπὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν πενήτων, ὡς ὁ Κουμουνδοῦρος ἐπροφασίσθη, τολμήσας νὰ ἱεροσυλήσῃ ἐπὶ τοῦ νόμου τῶν πενήτων. Ἄλλὰ καὶ περὶ τούτου ἄλλου διεξοδικώτερον.